

4.3 PRETRAŽIVANJE

Objekt možemo da potražimo na tri načina:

- u pretraživaču,
- preko upita,
- po ključu objekta.

4.3.1 Pretraživanje u pretraživaču

U pretraživaču možemo da potražimo sve objekte izabrane klase ili da pretraživanje ograničimo zahtevima za pretraživanje.

Postupak

1. U delu prozora sa segmentima i klasama izaberemo klasu.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Pretraži**.

Otvara se pretraživač s podrazumevanim izbornim načinom pretraživanja.

Savet:

Pretraživač najbrže otvaramo tako što pritisnemo tipku <F3>, pošto smo izabrali klasu.

Upozorenje:

*Pretraživač se može otvoriti i prilikom izvođenja nekih metoda, onda kada je pretraživanje deo tih metoda. Tada, neki zahtevi za pretraživanje mogu biti unapred definisani, te ih mi ne možemo promeniti, već ih samo možemo dopuniti. U tom slučaju, u pretraživaču nema dugmeta **Pretraži sve**.*

Ako je u izabranoj klasi pohranjen samo jedan objekt, nakon izbora metode za pretraživanje, objekt se postavlja na radni prostor bez otvaranja pretraživača.

3. Po potrebi, zamenjujemo polja za pretraživanje (v. pogl. 4.3.1.1).
4. Određujemo zahteve za pretraživanje (v. pogl. 4.3.1.2).

Zahteve za pretraživanje možemo međusobno kombinovati tako što ih upišemo u pojedina polja za pretraživanje i dodatno ih limitiramo upotrebom operatora.

Zahteve za pretraživanje možemo da odredimo i tako što kod "Upiti" otvorimo padajući spisak i iz njega izaberemo odgovarajući upit koji smo pre toga pohranili (v. pogl. 4.3.1.3). Pri tom se zahtevi za pretraživanje, koji čine izabrani upit, prenose u polja za pretraživanje.

U pretraživačima, koji omogućuju pretraživanje bibliografskih i normativnih zapisa, klikom na dugme **Komandno pretraživanje**

prelazimo na komandni način pretraživanja gde unosimo zahtev za pretraživanje u polje za unos kod "Zahtev za pretraživanje ". Prilikom unosa niza za pretraživanje može nam pomoći spisak prefiksa i sufiksa za pretraživanje te sufiksa za limitiranje koje možemo pogledati klikom na dugme . Spisak svih indeksa za pretraživanje, koji se koriste u bibliografskim bazama podataka, nalazi se u priručniku *COBISS3/Katalogizacija* (v. dodatak A.1).

Prilikom oblikovanja zahteva za pretraživanje možemo pojednostaviti postupak tako i tako što zahtev za pretraživanje najpre sastavimo pomoću polja za pretraživanje u izbornom načinu pretraživanja i zatim kliknemo dugme . Nakon klika na to dugme, program zamenjuje način pretraživanja iz izbornog u komandno, te uneti zahtev za pretraživanje konvertuje u odgovarajuću strukturu za pretraživanje (pojmovima za pretraživanje dodati su prefiksi i sufiksi koje povezuju logički i kontekstni operatori). Zahtev za pretraživanje zatim, po potrebi, dopunimo ili ga na neki drugi način preoblikujemo, pre nego što izvedemo pretraživanje.

Komandno pretraživanje namenjeno je zahtevnim korisnicima koji poznaju strukturu zapisa u bazama podataka u sistemu COBISS.XX i koji vladaju tehnikama pretraživanja po bazama podataka. Dodatna objašnjenja o načinu pretraživanja na raspolaganju su u priručniku *COBISS3/Katalogizacija* (v. pogl. 4.2) ili u programskoj opremi COBISS+ kod "Više informacija...".

Savet:

Možemo da promenimo podrazumevani način pretraživanja. Ako odmah nakon klika na dugme **Komandno pretraživanje** kliknemo na dugme **Pohrani upit**, komandno pretraživanje se pohranjuje kao podrazumevani način pretraživanja i važi dok ga ponovo ne promenimo i pohranimo. Podrazumevani način pretraživanja vezan je na korisničko ime.

S komandnog pretraživanja ponovo prelazimo na izbornu pretraživanje klikom na dugme **Izbornu pretraživanje**.

5. Pretraživanje možemo dodatno da ograničimo po vrsti bibliografskog izvora ili pismo (kod "Limitiranje") i da suzimo pretraživanje u drugim poljima za pretraživanje po neindeksiranim podacima (kod "Skeniranje"). Objašnjenja u vezi s dodatnim limitiranjem pretraživanja opisana su u priručniku *COBISS3/Katalogizacija* (v. pogl. 4.1.4 i 4.3).

Upozorenje:

*Kada je zahtev za pretraživanje upisan kod "COBISS.XX-ID" i kada je istovremeno ispunjeno polje kod "Limitiranje", limitiranje se **ne** uvažava prilikom pretraživanja.*

6. Možemo da izaberemo način sortiranja rezultata pretraživanja po određenom atributu. Možemo da izaberemo attribute izabrane klase za pretraživanje. Ako označimo okvir za aktiviranje kod "Opadajuće", svi rezultati pretraživanja biće sortirani opadajuće po izabranom atributu.
7. Kliknemo dugme **Pretraži**.

Program aktivira pretraživanje u izabranom načinu pretraživanja.

Ako zahteve za pretraživanje ne odredimo, kliknemo dugme **Pretraži sve**. Program će sakupiti sve objekte koji pripadaju izabranoj klasi, ne uzimajući u obzir bilo kakve kriterijume.

Nakon zaključenog pretraživanja, kod "Broj pogodaka" ispisuje se broj objekata koje je program pronašao u bazi podataka i koji odgovaraju navedenim zahtevima za pretraživanje. U donjem delu prozora pretraživača ispisuje se spisak pronađenih objekata u prethodno izabranom prikazu rezultata pretraživanja.

Upozorenje:

*Ako u pretraživaču klase **Bibliografski zapis** ne pronađemo željene objekte, možemo preći na pretraživanje u uzajamnoj bazi podataka, i to tako što kliknemo dugme **COBIB.XX**. Pri tom se izvodi pretraživanje po istom zahtevu za pretraživanje kao u lokalnoj bazi podataka. Sa pretraživanja u uzajamnoj bazi podataka ponovo prelazimo na pretraživanje u lokalnoj bazi podataka klikom na dugme <Akronim lokalne baze podataka>.*

*Ako objekte, koje smo potražili u pretraživaču klase **COBIB.XX** želimo da potražimo u lokalnoj bazi podataka, kliknemo dugme <Akronim lokalne baze podataka>. Pri tom se izvodi pretraživanje po istom zahtevu za pretraživanje kao u uzajamnoj bazi podataka. Sa pretraživanja u lokalnoj bazi podataka ponovo prelazimo na pretraživanje u uzajamnoj bazi podataka klikom na dugme **COBIB.XX**.*

8. Kod "Prikaz rezultata pretraživanja" izaberemo prikaz u kojem želimo ispisati rezultate pretraživanja (v. pogl. 4.3.4).
Prethodno izabrani prikaz rezultata pretraživanja pohranjuje se i uvažava prilikom sledećih pretraživanja, sve dok ga ne promenimo.
Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja (dodavanje, menjanje i brisanje) opisano je u pogl. 4.3.4.
9. Ako označimo okvir za aktiviranje "Prelom reda", rezultati se ispisuju tako što se tekst u pojedinim stupcima ispisuje u više redova i u celini. Ako okvir za aktiviranje očistimo, rezultati pretraživanja se ispisuju bez preloma teksta (tekst je isписan u jednom redu i samo u širini stupca).
10. Kada program pronađe više od 10 objekata, koji odgovaraju navedenim zahtevima za pretraživanje, u spisku se ispisuje samo prvih 10 objekata. Ispis sledećih 10 objekata možemo da aktiviramo klikom na dugme **Sledećih 10** i ispis sledećih 200 objekata dugmetom **Sledećih 200**.
11. Prikazane rezultate pretraživanja možemo da uredimo: podatke sortiramo po različitim kriterijumima, menjamo redosled stubaca ili menjamo širinu stupca.
Podatke *sortiramo* tako što kliknemo naziv stupca. S obzirom na to da li su podaci slovni ili numerički, sortiraju se po rastućem ili padajućem redosledu po abecedi ili po brojevima.

Redosled stubaca *menjamo* tako što se kursorom miša postavimo na naziv stupca, pritisnemo levo dugme na mišu i povučemo ga ulevo ili udesno.

Širinu stupca *menjamo* tako što se kursorom miša postavimo na jednu od ivica stupca. Možemo se pomerati ulevo ili udesno.

12. Spisak pronađenih objekata, koji su faktički prikazani u donjem delu pretraživača, možemo da *prekopiramo* u Excelovu datoteku. Kliknemo na bilo koji objekt u spisku i pritiskom na tipke <Ctrl> + <C> prekopiramo spisak u spremište. Iz spremišta, tipkama <Ctrl> + <V> spisak unosimo na izabrano mesto u Excelovoj datoteci.
13. Nakon pretraživanja, iz spiska pronađenih objekata možemo da izaberemo određeni objekt ili više objekata istovremeno i da ih prenesemo na radni prostor tako što ih najpre označimo i potom kliknemo dugme **Izaberi**.

U pretraživaču, koji se otvara nakon izbora metode za slanje ispisa na destinacije, možemo da izaberemo sve objekte iz spiska pronađenih objekata bez označavanja samo klikom dugmeta **Izaberi sve**.

Savet:

Objekt najbrže prenosimo na radni prostor tako što dva puta kliknemo na njega.

14. Karakteristike pojedinačnog objekta, ili više objekata iz spiska pronađenih objekata, pregledamo tako što objekt, ili objekte, označimo i kliknemo dugme **Pokaži**.
Otvora se prikazivač izabranog objekta (v. pogl. 4.4).
15. Upisane zahteve za pretraživanje i rezultate pretraživanja brišemo tako što kliknemo dugme **Novo pretraživanje**.
16. Ako želimo da ponovimo poslednje pretraživanje, odnosno da proverimo rezultate pretraživanja, moramo da kliknemo dugme **Poslednje pretraživanje**.
17. Za izlazak iz pretraživača bez izbora objekta kliknemo dugme **Zatvori**.

4.3.1.1 Izbor polja za pretraživanje

U gornjem delu prozora pretraživača ispisuju se polja za pretraživanje s nazivima atributa po kojima možemo da pretražujemo objekte u klasi za koju smo otvorili pretraživač. Broj pretraženih polja zavisi od prostora koji je na raspolaganju u pretraživaču određene klase. U pretraživaču nekih klasa vidljiva su i dva polja za dodatno limitiranje pretraživanja.

Polje za pretraživanje "Reči iz naziva" (uključeno u pretraživač **Pretraživanje – Partner i Pretraživanje – Kontakt**) te polje za pretraživanje "Ključne reči" (uključeno u pretraživač **Pretraživanje – Građa** i u pretraživač klasa u kojima su pohranjeni bibliografski zapisi) sjedinjavaju više atributa koji su indeksirani *po rečima*. To znači da, kao zahtev za pretraživanje, unosimo jednu ili više reči između kojih, prilikom pretraživanja, važi logički operator "AND". Reči

možemo da skraćujemo znakom "*". Pretraživanje se izvodi po rečima s najmanje tri slova, jer reči s dva ili s jednim slovom nisu indeksirane.

Primeri:

Građu najlakše pronalazimo ako je pretražujemo po polju za pretraživanje "Ključne reči". U tom se slučaju, naime, izvodi pretraživanje po naslovu, autoru, zbirci, izdavaču i mestu izdavanja.

Partnera, osobu za kontakt ili **odeljenje za kontakt** najlakše pronalazimo ako ih pretražujemo po polju za pretraživanje "Reči iz naziva". U tom se slučaju, naime, izvodi pretraživanje po imenu, prezimenu, dodatnom imenu i odeljenju.

Polja za pretraživanje možemo zameniti drugim poljima (v. pogl. 4.2.1.4).

Možemo zameniti pojedinačno polje ili sva polja za pretraživanje u prozoru.

Primer:

Ako želimo da potražimo partnera koji se pojavljuje u ulozi naručioca u međubibliotečkoj pozajmici, kliknemo jedno od polja za pretraživanje i iz padajućeg menija izaberemo polje za pretraživanje "Naručilac (MP)".

Ako preuredimo redosled polja za pretraživanje i kliknemo dugme **Pohrani upit** (zahteve za pretraživanje kod polja za pretraživanje ne unesemo), redosled polja za pretraživanje se nakon zatvaranja prozora pretraživača pohranjuje i važi sve dok redosled polja za pretraživanje ponovo ne promenimo i pohranimo. U pretraživačima koji omogućuju pretraživanje po više klasa istovremeno, redosled polja za pretraživanje možemo da preuredimo samo na prvom jezičku. Preuređivanje redosleda polja za pretraživanje vezano je za korisničko ime.

U nekim pretraživačima objekte možemo tražiti i **po više klasa**. S obzirom na kriterijume po kojima želimo da tražimo objekte, najpre izaberemo odgovarajuću klasu tako što u pretraživaču ispod naslovnog reda kliknemo na jezičak s njegovim nazivom, a potom izaberemo odgovarajuća polja za pretraživanje iz te klase i upišemo zahteve za pretraživanje. Rezultat pretraživanja uvek je objekt iz klase za koju smo otvorili pretraživač.

Primer:

Ako želimo da potražimo polja 996/997 za zapise koji su izdati u 2006. godini, otvorimo pretraživač za klasu **Polje 996/997**, potom u pretraživaču kliknemo jezičak **Bibliografski zapis**, izaberemo polje za pretraživanje "Godina izdavanja" i upišemo zahtev za pretraživanje 2006.

4.3.1.2 Unos zahteva za pretraživanje

Zahtev za pretraživanje možemo da upišemo, da ga izaberemo iz šifrnika ili da ga odredimo radiodugmetom. Polje za unos zahteva za pretraživanje izaberemo tako što kliknemo na njega. Nakon unosa zahteva za pretraživanje,

do sledećeg polja za unos pomeramo se tako što tri puta pritisnemo tipku <Tab>.

Veći broj atributa indeksiran je *frazno* što znači da vrednost atributa upisujemo u celini ili je skraćujemo "*", s tim što smemo da skratimo tek nakon drugog slova.

Zahteve za pretraživanje kod datuma i brojeva unosimo u intervalu (od do). Ako želimo da pretražujemo po tačno definisanom datumu ili broju, zahtev za pretraživanje upisujemo samo kod "Od" ili samo kod "Do". Nakon klika na dugme **Pretraži**, upisani zahtev za pretraživanje programski se prepisuje i u drugo polje za pretraživanje "Do" ili "Od".

Kod kodiranih podataka zahteve za pretraživanje unosimo preko šifrnika (v. pogl. 4.3.1.2.1).

Kod radiodugmadi vrednosti biramo na dva načina:

- kursorom miša postavimo se na radiodugme i kliknemo,
- tipkom <Tab> pomerimo se do radiodugmeta ("Da" ili "Ne") i potom pritisnemo tipku za razmak.

Zahteve za pretraživanje možemo međusobno da kombinujemo tako što ih upišemo u pojedina polja za pretraživanje. Između njih možemo izabrati logičke operatore AND ili OR. Između polja za pretraživanje podrazumevano je podešen logički operator AND.

Primer:

U pretraživaču klase Polje 996/997 kod "Datum inventaris. (o)" upišemo datum za početak i kraj perioda u kojem je građa inventarisana, a kod "Status (q)" odredimo vrednost 9 – *otpisano*. Između oba polja za pretraživanje podešen je logički operator AND.

Rezultat pretraživanja su otpisane jedinice koje su inventarisane u izabranom periodu.

Primer:

U pretraživaču klase Polje 996/997 kod "Status (q)" odredimo vrednost 7 – *zagubljeno*, a kod ponovljenog polja za pretraživanje "Status (q)" vrednost 8 – *izgubljeno*. U padajućem spisku izabran je logički operator OR. Rezultat pretraživanja su jedinice građe koje su zagubljene ili izgubljene.

Zahteve za pretraživanje možemo dodatno da ograničimo upotrebom dodatnih operatora:

- EMPTY

Operator EMPTY određuje da u rezultatima pretraživanja nema objekata koji bi sadržali atribut po kojem smo ograničili izabrano polje za pretraživanje.

Primer:

U pretraživaču klase Polje 996/997 kod "Status (q)" izaberemo dodatni operator EMPTY.

Rezultat pretraživanja su jedinice građe koje nemaju određen status.

Upozorenje:

Ako kod pojedinog polja za pretraživanje izaberemo operator EMPTY, onemogućen je unos zahteva za pretraživanje u polje za unos.

- NOT

Operator NOT određuje da se u rezultatima pretraživanja nalaze objekti koji ne sadrže vrednosti upisane u polje za unos kod izabranog polja za pretraživanje.

Primer:

U pretraživaču klase Polje 996/997 kod "Status (q)" izaberemo dodatni operator NOT te odredimo vrednost 9 – *otpisano*.

Rezultat pretraživanja su jedinice građe koje nisu otpisane.

- NOTEMPTY

Operator NOTEMPTY određuje da se u rezultatima pretraživanja nalaze objekti koji svakako sadrže atribut po kojem smo ograničili izabrano polje za pretraživanje.

Primer:

U pretraživaču klase Polje 996/997 kod "Inventarski broj (f)" izaberemo dodatni operator NOTEMPTY.

Rezultat pretraživanja su sve inventarisane jedinice građe.

Upozorenje:

Ako kod pojedinog polja za pretraživanje izaberemo operator NOTEMPTY, unos zahteva za pretraživanje u polje za unos je onemogućen.

Upozorenje:

Prilikom izvođenja pretraživanja prednost imaju operatori NOT, EMPTY i NOTEMPTY, a zatim operatori AND i OR. Ako potonja dva kombinujemo, izborno pretraživanje se izvodi u redosledu u kojem su ta dva operatora uneta (ako se operator OR nalazi ispred operatora AND, OR ima prednost). Ako potonja dva kombinujemo kod komandnog pretraživanja, sačuva se prednost operatora AND pred operatorom OR.

Primer:

U pretraživaču klase **Polje 996/997** kod "Inventarski broj (f)" odredimo prvi i drugi opseg inventarskih brojeva i između polja za pretraživanje izaberemo logički operator OR. Za sledeće polje za pretraživanje izaberemo "Status (q)", gde izaberemo dodatni operator NOT te odredimo vrednost 9 – *otpisano*. Između polja za određivanje drugog opsega inventarskih brojeva i polja za pretraživanje za određivanje statusa izaberemo logički operator AND.

Inventarski broj (f)	Od: 0000015	Do: 0999999	OR
Inventarski broj (f)	Od: 1000000	Do: 1999999	AND
Status (q)	NOT	9 – otpisano	

Rezultat pretraživanja su jedinice građe koje nisu otpisane i koje imaju određen inventarski broj koji se nalazi u jednom od izabranih opsega.

4.3.1.2.1 Unos zahteva za pretraživanje preko šifrnika

Postupak

1. Kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.
2. U spisku, odgovarajuću vrednost potražimo i izaberemo tako što se kursorom miša postavimo na nju i kliknemo (v. i pogl. 4.2.1.5.1).

U spisku možemo izabrati više vrednosti (v. dodatak A.4), između kojih, nakon aktiviranja pretraživanja, važi logički operator OR (isto kao kada bi izabrali dva ili više istih polja za pretraživanje).

3. Kliknemo dugme **U redu**.

Savet:

U šifrniku, vrednost najbrže izaberemo tako što se kursorom miša postavimo na nju i dva puta kliknemo.

Upozorenje:

U nekim slučajevima, u polje za unos zahteva za pretraživanje, kod atributa za pretraživanje koji zahteva kodirani unos, može se upisati i vrednost koja nije definisana u šifrniku. To možemo uraditi samo u lokalnom šifrniku i ako je tako definisano u inicijalizacionoj datoteci za domaću biblioteku. U tom slučaju, najpre kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje i potom u to polje upišemo željenu vrednost.

4.3.1.2.2 Brisanje zahteva za pretraživanje unetog preko šifrnika

Postupak

1. Kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.

4.3.1.2.3 Pregledanje pojmova

Prilikom oblikovanja zahteva za pretraživanje, koje upisujemo u polja za unos ili ih biramo iz šifrarnika, može nam pomoći funkcija **pregledanje pojmova**. Koristimo je kod fraznog načina pretraživanja, kada želimo biti sigurni da ćemo frazu pravilno upisati.

Postupak

1. U polje za unos zahteva za pretraživanje unosimo početak zahteva za pretraživanje (npr. početak partnerovog imena, adrese, određenog kodiranog podatka ...).

Kada ne znamo početak pojma za pretraživanje, polje za unos zahteva za pretraživanje možemo ostaviti i prazno.

2. Kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.

Otvora se prozor **Pregled pojmova** u kojem se ispisuje spisak svih pojmova od upisanog (ili prvog) zahteva za pretraživanje nadalje. Spisak je uređen abecedno, a kod kodiranih podataka po rastućim vrednostima kodova. Broj ispred svakog pojma govori o tome koliko se puta taj pojam pojavljuje u bazi podataka. Za pomeranje na sledeću stranu spiska kliknemo dugme **Napred**, a za pomeranje na prethodnu stranu kliknemo dugme **Nazad**.

3. U spisku potražimo i izaberemo željenu vrednost.

To možemo učiniti na dva načina:

- kursorom miša postavimo se na vrednost i potvrdimo je dugmetom **U redu**,
- biramo je tipkama za pomeranje <gore>, <dole>, <PgUp>, <PgDn> i pritisnemo tipku <Enter>.

Izabrana vrednost se prenosi u polje za unos zahteva za pretraživanje.

Savet:

Iz spiska pojmova vrednost izaberemo najbrže ako se u spisku kursorom miša postavimo na vrednost i dva puta kliknemo.

4.3.1.3 Pohranjivanje upita

Zahteve za pretraživanje u okviru jednog pretraživanja možemo pohraniti u obliku upita koji možemo upotrebiti kasnije. Upit pohranjujemo u pretraživaču.

Postupak

1. Unesemo zahteve za pretraživanje (v. pogl. 4.3.1.2).

2. Kliknemo dugme **Pohrani upit**.

Otvora se prozor **Upit**.

3. Unesemo naziv upita.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

Upit se dodaje u pretraživač kod "Upiti" i u brauzer u deo prozora sa upitima.

4.3.1.4 Izbor prikaza rezultata pretraživanja

Rezultate pretraživanja u pretraživaču možemo ispisati u podrazumevanom prikazu ili u jednom od prikaza koji smo definisali (v. pogl. 4.3.4).

Postupak

1. Kod "Prikaz rezultata pretraživanja" izaberemo željeni prikaz. To možemo učiniti pre ili posle obavljenog pretraživanja.

Poslednji izabrani prikaz rezultata pretraživanja pohranjuje se i uzima u obzir prilikom sledećih pretraživanja, sve dok ga ne promenimo.

4.3.2 Pretraživanje po ključu objekta

Pretraživanje objekta izabrane klase po ključu najbrži je način pretraživanja. Koristimo ga ako znamo vrednost atributa koja jednoznačno identifikuje objekt. Obično su to broj ili oznaka objekta.

Postupak

1. U delu prozora sa segmentima i klasama izaberemo klasu.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Pretražuj po ključu**.

Otvora se prozor za unos ključa objekta.

Savet:

Prozor za unos ključa objekta najbrže otvaramo tako što pritisnemo tipku <F4>, pošto smo izabrali klasu.

3. Upisujemo podatak koji jednoznačno identifikuje objekt.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

Objekt se postavlja na radni prostor.

Upozorenje:

*Ako kod objekta pretraživanje po ključu nije moguće, nakon izbora metode **Klasa / Pretraži po ključu** otvara se pretraživač za izabranu klasu.*

4.3.3 Pretraživanje preko upita

Postupak

1. U delu prozora sa segmentima i klasama izaberemo klasu.

2. U delu prozora sa upitima izaberemo upit.
3. Izaberemo metodu **Upiti / Pretraži**.

U formatu, koji je poslednji izabran, ispisuju se broj i spisak pronađenih objekata koje je program pronašao u bazi podataka i koji odgovaraju zahtevima za pretraživanje koji su pohranjeni u upitu. Spisak možemo da uredimo, da pregledamo objekte ili da ih prenesemo na radni prostor (v. pogl. 4.3.1, tačke 8–12).

Mogućnosti ...

Upit možemo aktivirati i tako što u delu prozora sa upitima dva puta kliknemo grafičku oznaku ili naziv upita.

Upit možemo aktivirati i u pretraživaču (v. pogl. 4.3.1, tačka 4).

4.3.4 Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja

Za pojedinačnu klasu možemo definisati različite prikaze u kojima ispisujemo rezultate pretraživanja u pretraživaču.

Postupak

1. U delu prozora sa segmentima i klasama izaberemo klasu.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Prikazi rezultata pretraživanja**.
Otvora se prozor **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja** sa spiskom prikaza koje smo prethodno definisali. U početku je spisak prazan.
3. Dodamo novi prikaz ili promenimo postojeći prikaz (v. pogl. 4.3.4.1).
4. Izbrišemo prikaz (v. pogl. 4.3.4.2).
5. Kliknemo dugme **U redu**

Upozorenje:

Prikazi rezultata pretraživanja povezani su s korisničkim imenom, te zato svaki korisnik sam mora da definiše izabrani prikaz i da ga doda u prikaze rezultata pretraživanja.

4.3.4.1 Dodavanje i menjanje prikaza rezultata pretraživanja

Spisak prikaza rezultata pretraživanja, koje smo definisali za izabranu klasu, možemo da dopunimo novim prikazom ili da promenimo već definisani prikaz.

Prikaze rezultata pretraživanja uređujemo u editoru **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja**.

Postupak

1. Za **dodavanje** prikaza kliknemo dugme **Dodaj**, a za **menjanje** prikaza u spisku klikom najpre izaberemo prikaz i potom kliknemo dugme **Uredi**.
Otvora se prozor **Prikaz rezultat pretraživanja**.

2. Kod "Naziv" upisujemo ili menjamo naziv koji označava prikaz rezultata pretraživanja.
3. Odredimo attribute koji čine prikaz rezultata pretraživanja.

Ako atribut želimo da **dodamo** u attribute prikaza rezultata pretraživanja, označimo ga kod "Atributi" i kliknemo dugme **Dodaj** ili na tastaturi pritisnemo tipku za pomeranje <desno>.

Ako atribut želimo da **uklonimo** iz spiska atributa prikaza rezultata pretraživanja, označimo ga kod "Atributi za prikaz rezultata pretraživanja" i kliknemo dugme **Ukloni** ili na tastaturi pritisnemo tipku za pomeranje <levo>.

Upozorenje:

U prikaz rezultata pretraživanja za klase sa zapisima u MARC formatu možemo dodati ili iz njega ukloniti attribute koje sami definišemo. Uređivanje korisnički definisanih atributa opisano je u priručniku COBISS3/Katalogizacija (v. pogl. 11.1.3).

4. Po potrebi, uredimo redosled atributa prikaza rezultata pretraživanja. Atribut pomeramo za jedan red više ili niže, ako ga označimo i kliknemo dugme **Gore** ili **Dole**. Za uređivanje redosleda atributa na spisku možemo da upotrebimo i tipku <Alt> + tipku za pomeranje <gore>, <dole>.
5. Kliknemo dugme **U redu**.

4.3.4.2 **Brisanje prikaza rezultata pretraživanja**

Prikaze rezultata pretraživanja brišemo u editoru **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja**.

Postupak

1. U spisku definisanih prikaza rezultata pretraživanja klikom biramo prikaz. Pri tom se naziv prikaza rezultata pretraživanja oboji.
2. Kliknemo dugme **Izbriši**.
Otvora se prozor **Potvrdi** s pitanjem "Da li stvarno želite da izbrišete?".
3. Kliknemo dugme **Da**.